

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Ingediend via e-mail

Ministerie van Justitie en Veiligheid

t.a.v. mevrouw [REDACTED]

Directeur Wetgeving en Juridische Zaken

Den Haag, 17 juni 2025

dossiernummer: [REDACTED]

uw kenmerk: [REDACTED]

telefoonnummer: [REDACTED]

e-mail: [REDACTED]

Betreft: Advies conceptwetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Strafrecht in verband met de uitvoering van Verordening (EU) 2024/3011 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2024 betreffende de overdracht van strafvervolgning

Geachte mevrouw [REDACTED],

Bij brief van 26 mei 2025 heeft u de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) ter consultatie voorgelegd het conceptwetsvoorstel 'Wijziging van het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Strafrecht in verband met de uitvoering van Verordening (EU) 2024/3011 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2024 betreffende de overdracht van strafvervolgning'. De NOvA voldoet graag aan uw verzoek en heeft zijn adviescommissie strafrecht (ACS) gevraagd te adviseren.

Bijgaand stuur ik u het advies van de adviescommissie. De algemene raad sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie en verzoekt u deze bij de verdere uitwerking te betrekken.

Met de meeste hoogachting,
namens de algemene raad,

[REDACTED]
plaatsvervangend algemeen secretaris

Bezoekadres

Prinses Beatrixlaan 5

2595 AK Den Haag

Tel. 070 - 335 35 35

Postadres

Postbus 30851

2500 GW Den Haag

bijlage: advies van de adviescommissie strafrecht (ACS)

www.advocatenorde.nl

ADVIES

Aan:	algemene raad
Van:	wetgevingsadviescommissie strafrecht (ACS)
Datum:	12 juni 2025
Betreft:	Advies conceptwetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Strafrecht in verband met de uitvoering van de Verordening (EU) 2024/3011 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2024 betreffende de overdracht van strafvervolgning

SAMENVATTING

- Er is sprake van een (rechtstreeks verbindende) Verordening die wordt vastgelegd in het Nederlandse Wetboek van Strafrecht. Het conceptwetsvoorstel is niet heel uitgebreid, maar voorziet in bijna alle punten die in de Verordening staan opgenomen. Eén punt waarvan de ACS meent dat het onvoldoende terugkomt, is de rechtsbijstand aan zowel verdachten als slachtoffers.
- Verdachten zouden via een last tot aanwijzing recht moeten hebben op bijstand van een raadsman. Dit is nu niet afdoende in het conceptwetsvoorstel geregeld. Het huidige wettelijke kader (bijvoorbeeld art. 23 lid 3 Sv) is van toepassing, maar er wordt niet voorzien in een last tot aanwijzing. Gezien de belangen voor de verdachten en de juridisch complexiteit van de procedure, adviseert de ACS een last tot aanwijzing te verstrekken voor dergelijke kwesties. In dit kader wordt verwezen naar de procedure omtrent een EAB waarvoor een last tot aanwijzing wordt gegeven. Dit is weliswaar een andere procedure, maar dezelfde belangen spelen.
- Daarnaast valt te overwegen om ook slachtoffers (die zelfstandig een bezwaarschrift tegen de aanvaarding van de overdracht van de strafvervolgning kunnen indienen) een vorm van gefinancierde rechtsbijstand te verlenen. Hierbij zou gedacht kunnen worden aan de paraplutoevoeging O013. Dit zou voor de inwerkingtreding van de wet al kunnen worden kortgesloten met de Raad voor Rechtsbijstand.

Doel van de wijziging

Het conceptwetsvoorstel heeft als doel de Verordening 2024/3011 op te nemen in het Wetboek van Strafrecht. Het doel van deze Verordening, die rechtstreeks toepasselijk en verbindend is, is doelmatigere strafvervolgning binnen de Europese Unie. De Verordening moet ervoor zorgen dat de meest geschikte lidstaat het strafbaar feit onderzoekt of vervolgd. Op deze manier kan bijvoorbeeld grensoverschrijdende criminaliteit beter worden bestreden, maar kan ook worden gezorgd voor minder ne bis in idem-gevallen.¹

Op basis van de nieuwe regels kunnen de autoriteiten van een lidstaat verzoeken om de strafvervolgning naar een andere lidstaat over te dragen op basis van een lijst van criteria. Zo kunnen verzoeken worden ingewilligd indien het strafbare feit is gepleegd op het grondgebied van die andere lidstaat, of indien één of meer verdachten of beklaagden zich in die andere lidstaat bevinden. De Verordening zorgt er daarmee voor dat de klassieke rechtsmacht in sommige gevallen verschuift.

¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202403011

CONSULTATIEREACTIE

Opmerkingen

Vooropgesteld is sprake van een Verordening die verbindend is in al haar onderdelen. Dit advies kan dus enkel zien op het omzetten van deze verordening in nationale wetgeving.

Wat opvalt, is de vrijheid die lidstaten hebben bij de procedure over het instellen van en de behandeling van een rechtsmiddel tegen de aanvaarding van de overdracht van strafvervolgning. In Nederland is deze procedure en behandeling vastgelegd in de vierde afdeling van het conceptwetsvoorstel. Door de mogelijkheid om een bezwaarschrift in te dienen (door zowel de verdachte als het slachtoffer), waarop een raadkamerprocedure volgt, wordt voldaan aan de eisen uit de Verordening (o.a. 'rechtelijke autoriteit').

In het conceptwetsvoorstel wordt echter niet stilgestaan bij de rechtsbijstand aan de verdachte die onderwerp is van een overdracht van diens strafvervolgning. In de Memorie van Toelichting wordt enkel het volgende opgemerkt:

De OSvo bevat geen voorschriften over rechtsbijstand aan verdachten en slachtoffers. Daarvoor geldt dus het gebruikelijke wettelijke kader (zie met name artikel 23, derde lid, Sv).²

Dat terwijl in de Verordening (aanhef onder 21) wordt verwezen naar Richtlijn (EU) 2016/1919 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2016 betreffende rechtsbijstand voor verdachten en beklaagden in strafprocedures en voor gezochte personen in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel. In die Richtlijn staat (aanhef onder 1):

Deze richtlijn heeft als doel ervoor te zorgen dat het recht op toegang tot een advocaat, zoals bedoeld in Richtlijn 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad (3), daadwerkelijk kan worden uitgeoefend door het beschikbaar stellen van bijstand van een door de lidstaten gefinancierde advocaat aan verdachten en beklaagden in strafprocedures en door gezochte personen tegen wie een procedure ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel loopt uit hoofde van Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad (4) (gezochte personen).

Nu in de Verordening expliciet wordt verwezen naar deze Richtlijn, heeft de Europese wetgever de gefinancierde bijstand voor verdachten kennelijk noodzakelijk geacht, ook in het kader van deze verordening. De ACS onderschrijft deze noodzaak. Er spelen namelijk voor de verdachte grote belangen. Van de zelfredzaamheid van de verdachte kan, mede gelet op het per definitie aanwezige Europeesrechtelijke aspect, niet uitgegaan worden. Deze procedure komt aldus sterk overeen met die van een Europees aanhoudingsbevel waarvoor thans een last tot aanwijzing wordt afgegeven.

In het verlengde van bovenstaande wordt opgemerkt dat in art. 5.10.6 van het conceptwetsvoorstel (voorlopige hechtenis), art. 37 Sv e.v. (o.a. aangewezen raadsman vanaf in verzekeringstelling) niet van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. Nu in de Memorie van Toelichting wordt gesteld dat het gebruikelijke wettelijke kader van toepassing is, gaat de ACS ervan uit dat art. 37 Sv e.v. wel van toepassing zijn. Mocht dit niet zo zijn dan behoeft het wetsvoorstel op dat punt een verduidelijking. Een verdachte die dus in dit kader voorlopige gehecht wordt, heeft recht op een raadsman.

² p. 16.

Voorts acht de ACS het nog van belang aandacht te besteden aan de rechtsbijstand voor het slachtoffer die in een dergelijke procedure betrokken is. Slachtoffers kunnen een bezwaarschrift indienen tegen de beslissing van de officier van justitie om overdracht van de strafvervolgning te aanvaarden (art. 5.10.7 conceptwetsvoorstel).

Ook voor een slachtoffer zal de procedure als complex hebben te gelden waarbij rechtsbijstand van een advocaat dus wenselijk en geboden zal zijn. Het verdient daarom aanbeveling om in overleg met de Raad voor Rechtsbijstand deze werkzaamheden onder de paraplutoevoeging van een O013 te laten vallen indien sprake is van ernstige gevolgen voor het slachtoffer van het strafbare handelen.

Conclusie

De ACS adviseert om in het conceptwetsvoorstel een bepaling op te nemen op basis waarvan een last tot aanwijzing kan worden gegeven aan een raadsman, zodat adequaat gefinancierde rechtsbijstand kan worden gegeven aan verdachten die onderwerp zijn van een overdracht van strafvervolgning zoals bedoeld in de Verordening en het conceptwetsvoorstel.

Daarnaast wordt geadviseerd ook voor slachtoffers die een bezwaarschrift ex art. 5.10.7 conceptwetsvoorstel indienen te voorzien in gefinancierde rechtsbijstand.